

Kommunikationsutskottet

Statsrådets landsbygdspolitiska redogörelse

Till jord- och skogsbruksutskottet

INLEDNING

Remiss

Statsrådets landsbygdspolitiska redogörelse (SRR 12/2025 rd): Ärendet har remitterats till kommunikationsutskottet för utlåtande till jord- och skogsbruksutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Antonia Husberg, jord- och skogsbruksministeriet
- specialsakkunnig Laura Rantanen, kommunikationsministeriet
- ledande expert Elina Auri, Skärgårdsdelegationen
- ledande expert Johanna Juusela, Transport- och kommunikationsverket
- enhetschef Mari Österberg, Transport- och kommunikationsverket
- ledande sakkunnig Vesa Männistö, Trafikledsverket
- teknologijurist Tuomas Haavikko, Rundradion Ab
- chef för samhällsrelationer Johanna Tuuri, Rundradion Ab
- chef för tillsynsfrågor Heli Frosterus, DNA Ab
- direktör Andrei Nahkala, Elisa Abp
- Senior Advisor Tapio Haapanen, Telia Finland Oyj
- juridisk chef Marko Lahtinen, FiCom rf
- verkställande direktör Jarmo Matilainen, Finnet-förbundet rf
- verkställande direktör Mika Mäkilä, Linja-autoliitto ry
- livskraftsdirektör Mikko Härkönen, Finlands Kommunförbund
- verkställande direktör Simo Takalammi, Vägföreningen i Finland rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Finavia Abp
- VR-Group Abp
- Automobilförbundet rf
- INFRA rf
- Centraförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- Skogsindustrin rf
- Finlands Transport och Logistik SKAL rf

Utlåtande KoUU 9/2026 rd

- Älykkään liikenteen verkosto - ITS Finland ry.

Inget yttrande av

- Finnair Abp
- Finlands näringsliv rf.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

(1) Kommunikationsutskottet granskar den landsbygdspolitiska redogörelsen ur sitt eget ansvarsområdes synvinkel, särskilt med avseende på transportsystemets, kommunikationsnätens och informationsförmedlingens förutsättningar.

(2) Utskottet lämnade ett utlåtande om den föregående landsbygdspolitiska redogörelsen 2009 (KoUU 26/2009 rd — SRR 5/2009 rd). Utskottet konstaterar att omvärlden sedan dess har förändrats betydligt bland annat till följd av digitalisering, förändringar i kommunikationsmiljön och förändrade sätt att arbeta och ta sig från ett ställe till ett annat. I och med dessa ändringar har transport- och kommunikationspolitikens betydelse för landsbygdsområdenas livskraft, tillgänglighet och säkerhet accentuerats ytterligare.

Utveckling av landsbygden

(3) Utskottet välkomnar statsrådets landsbygdspolitiska redogörelse som helhet och anser att den innehåller flera motiverade mål och åtgärder för att främja landsbygdsområdenas livskraft, tjänsternas tillgänglighet och en regionalt balanserad utveckling. Utskottet anser att strävan efter hållbar rörlighet också på landsbygden är en central utgångspunkt.

(4) Utskottet anser det vara viktigt att landsbygdspolitiken ser trafik- och kommunikationsförbindelserna som centrala faktorer för regionernas livskraft. Fungerande trafikförbindelser och kommunikationsförbindelser är ofta avgörande faktorer bland annat med tanke på boende, företagsverksamhet, tjänsternas tillgänglighet, multilokalt arbete och regionernas attraktionskraft.

(5) Utskottet betonar som allmän utgångspunkt att man vid planeringen av offentliga åtgärder som riktas till landsbygdsområden också behöver se till att offentliga stödåtgärder inte i onödan försvårar privat verksamhet och konkurrens på marknadsvillkor. Inom utskottets ansvarsområde gäller detta bland annat trafiktjänster och byggande av kommunikationsnät. Utskottet anser att transparens i användningen av offentlig finansiering och tryggnad av verksamhetsförutsättningarna för aktörer på marknadsvillkor är centrala utgångspunkter vid genomförandet av landsbygdspolitiken.

Utlåtande KoUU 9/2026 rd

Trafikförbindelser och tillgänglighet

(6) Utskottet betonar vikten av fungerande trafikförbindelser för landsbygdsområdenas livskraft. De långa avstånden, den glesa bosättningen och förändringarna i servicenätet ökar behovet av att ta sig från ett ställe till ett annat. Fungerande trafikförbindelser är viktiga också med tanke på tillgången till tjänster på landsbygden och den regionala säkerheten.

(7) Förutsättningarna för jord- och skogsbruk och annan regional företagsverksamhet och industri är i hög grad beroende av fungerande vägnät och logistik. Därför inverkar transportsystemets funktionalitet direkt på landsbygdsområdenas konkurrenskraft och de lokala företagens verksamhetsförutsättningar.

(8) Utskottet anser det vara ytterst viktigt att basunderhållet av transportinfrastrukturen håller en tillräcklig nivå samt att finansieringen är förutsägbar och långsiktig. Underhåll och utveckling av vägnätet är centrala faktorer både för en smidig vardag och för näringslivets transporter. Även fungerande spårförbindelser och flygförbindelser har en stor betydelse för landsbygdsområdenas livskraft. På landsbygden är fungerande trafikförbindelser och trafikledernas skick ofta en avgörande faktor för företagsverksamhetens placering, regionernas tillgänglighet, räddningsväsendets verksamhetsförutsättningar och säkerheten i vardagen.

(9) Utskottet fäster också uppmärksamhet vid betydelsen av enskilda vägar och finansieringen av dem. Utskottet betonar behovet av att utreda ett statsgarantisystem för att trygga finansieringen. Enskilda vägar utgör en central del av vägnätet i Finland och är på många ställen nödvändiga till exempel för transporter inom jord- och skogsbruket, näringslivet samt för stadigvarande boende och fritidsboende.

(10) Redogörelsen betonar främjandet av hållbar rörlighet också på landsbygden. Utskottet anser att målet är motiverat. Samtidigt konstaterar utskottet dock att förutsättningarna för att ta sig från ett ställe till ett annat på landsbygden på många sätt avviker från förutsättningarna i stadsområden. Utbudet av kollektivtrafik är ofta litet och alternativen begränsade. De långa avstånden och det låga antalet passagerare försvårar i många områden ordnandet av kollektivtrafik på marknadsvillkor. Utskottet anser att kollektivtrafiken även i fortsättningen har en viktig roll när det gäller att trygga möjligheterna att ta sig från ett ställe till ett annat på landsbygden.

(11) Långa avstånd, begränsade kollektivtrafikförbindelser och centraliserade tjänster kan öka transportfattigdomen på landsbygden och försämra möjligheterna att ta sig från ett ställe till ett annat. Utskottet betonar att personbilar även i fortsättningen i många landsbygdsområden är ett nödvändigt färdmedel för en smidig vardag.

(12) Utskottet fäster också uppmärksamhet vid att finansieringsnivån för gång och cykling även på landsbygden kan bromsa upp utvecklingen av hållbar rörlighet och förändringar i färdsmåten. Trots att betydelsen av gång och cykling accentueras särskilt i stadsområden, har de en viktig roll också när det gäller att ta sig från ett ställe till ett annat i tätorter och byacentrum på landsbygden.

Utlåtande KoUU 9/2026 rd

(13) Utskottet anser det vara viktigt att man vid utvecklingen av transportsystemet också beaktar skärgårdsområdenas särdrag. I skärgårdsområden är samarbetet mellan myndigheterna och olika aktörer viktigt för att säkerställa trafikförbindelserna, tjänsternas tillgänglighet och säkerheten.

Kommunikationsnät och tillgång till information

(14) Utskottet betonar betydelsen av snabba och tillförlitliga datakommunikationsförbindelser för landsbygdsområdenas utveckling. Digitaliseringen, distansarbetet och distanstjänsterna ökar ytterligare behovet av fungerande förbindelser.

(15) I redogörelsen konstateras att mobilnäten i många landsbygdsområden utgör en central datakommunikationsförbindelse. Fungerande mobilförbindelser med tillräcklig kapacitet är således i praktiken av stor betydelse för användningen av vardagliga tjänster och för företagens verksamhet. Utskottet anser det vara viktigt att man vid utvecklingen av mobilnäten i tillräcklig utsträckning också beaktar behoven i glesbygden och eventuella skuggområden i mobilnäten.

(16) Utskottet betonar att det inte bara behövs mobilförbindelser utan också fasta bredbandsnät och bredbandsförbindelser på landsbygden. I alla glesbygdsområden uppstår dock inte snabba bredbandsförbindelser på marknadsvillkor. Därför har offentligt stöd varit av betydelse särskilt i glesbygden när det gäller att förverkliga kommunikationsmöjligheterna. Under sakkunnigutfrågningen betonades behovet av stödmodeller och utskottet anser att de är viktiga också i fortsättningen för att trygga lika möjligheter till kommunikation.

(17) Redogörelsen lyfter fram att tillgången till mobil- och bredbandsförbindelser direkt påverkar också möjligheterna att ta emot nyhets- och myndighetskommunikation. Utskottet betonar att tillgången till tillförlitlig information är en central del av samhällets övergripande säkerhet och att den också påverkar medborgarnas möjligheter att delta i samhällsdebatten. Under sakkunnigutfrågningen uttrycktes oro över uppkomsten av så kallade nyhetsöknar där tillgången till oberoende journalistiskt innehåll kan försämrats. Dessutom betonades det att journalistiska medier och tillgång till deras innehåll också fungerar som motvikt till den desinformation som sprids på webben. Utskottet betonar också vikten av fungerande posttjänster med tanke på tillgången till information i landsbygdsområden. Utskottet anser att det är skäl att i fortsättningen som en del av landsbygds- och kommunikationspolitiken i större utsträckning än för närvarande granska tillgången till information och dess konsekvenser.

(18) Utskottet konstaterar dessutom att utvecklingen av kommunikationsnäten och förändringarna i användningen av dem framskrider snabbt, och sannolikt kommer användningen av kommunikationsnäten att öka också i fortsättningen. Därför kan det vara ändamålsenligt att delvis ompröva villkoren för koncessionerna inom kommunikationsbranschen under nästa koncessionsomgång i början av 2030-talet. De nuvarande koncessionerna innehåller till exempel inga skyldigheter i fråga om kapacitet, trots att betydelsen av fungerande datakommunikationsförbindelser har ökat betydligt bland annat i och med distansarbete och ökad användning av digitala tjänster.

Utlåtande KoUU 9/2026 rd

Regional jämlikhet och livskraft

(19) Utskottet betonar att trafik- och kommunikationsförbindelserna är centrala faktorer för den regionala jämlikheten. Fungerande förbindelser möjliggör arbete, företagsverksamhet, tillgängliga tjänster och boende på olika håll i landet.

(20) Redogörelsen lyfter fram att det fortfarande finns betydande regionala skillnader i tillgången till datakommunikationsförbindelser. Trots att tillgången till snabba mobilförbindelser har förbättrats under de senaste åren är täckningen för fasta snabba bredbandsanslutningar fortfarande klart sämre i många landsbygdsområden än i stadsområden. Även en betydande del av de enskilda vägarna och det sekundära vägnätet som är i dåligt skick finns på landsbygden och i synnerhet kollektivtrafiktjänster finns inte tillgängliga överallt. Utskottet anser att det är viktigt att minska dessa skillnader för att landet som helhet ska kunna utvecklas på ett balanserat sätt.

(21) Fungerande trafikförbindelser, datakommunikationsförbindelser samt tillgång till nyheter och tillförlitlig information stöder landsbygdsområdenas livskraft och säkerhet. Kommunikationsutskottet anser det vara viktigt att man i landsbygdspolitiken också i fortsättningen fäster särskild vikt vid utvecklingen av trafik- och kommunikationsförbindelserna för att trygga landsbygdsområdenas tillgänglighet, livskraft och regionala jämlikhet.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunikationsutskottet föreslår

att jord- och skogsbruksutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 18.3.2026

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Jouni Ovaska cent
medlem Pekka Aittakumpu saf
medlem Marko Asell sd
medlem Seppo Eskelinen sd
medlem Petri Huru saf
medlem Aleksi Jäntti saml
medlem Johan Kvarnström sd
medlem Sheikki Laakso saf
medlem Jani Mäkelä saf
medlem Martin Paasi saml
ersättare Vesa Kallio cent
ersättare Teemu Kinnari saml.

Utlåtande KoUU 9/2026 rd

Sekreterare var

utskottsråd Juha Perttula.